

Oesterreichischer Esperanto-Bericht

Aŭstra Esperanto-Raporto

1922

Administrejo kaj Redaktejo
Wien, VI., Mollardgasse 55

No. 2.

Ĉi-tiu kajero de nia raportilo estas dediĉita al la organizigo de la aŭstruja Esperantistaro kaj al instruaj aferoj. Pro manko da spaco ni en venonta kajero publikigos la raportojn el Aŭstrujo.

La redakcio.

Aus dem Inhalte:

El la enhavo:

Nürnberg.

2.—8. August 1923.

Al la aŭstruja Esperantistaro.

Propono por la konferenco de la aŭstrujaj Esperanto-grupdelegitoj.

El Esperantujo.

Esperanto in den Schulen.

Esperanto im Auslande.

Bibliografio.

Gazetaro.

Herausgeber - Eldonisto

Eldona
Societo

NOVA TEMPO

Verlag
G. m. b. H.

Wien, VI., Mollardgasse 55, Aŭstrujo.

Preis des zweiten Heftes **K 800.** — in Oesterreich. — **Mark 100.** —
in Deutschland; por aliaj landoj la prezo de la dua kajero estas
sv. Fr. —.50 aŭ samvalora sumo en alia monsystemo.

01

E sperantistoj
Lernolibroj
Vortaroj
Legolibroj
Literaturaĵoj
Krestomatios
Poeziaĵoj
Muzikaĵoj kaj
Propagandiloj
estas haveblaj per la

Eldona societo „Nova Tempo“

Wien, VI., Mollardgasse 55.

La oficejo estas vizitebla ĉiun labortagon de 9^a ĝis 18^a horo.

Laut Beschluß der Esperanto-Delegitaro Wien, vom 10. Juni 1922, ist die neutrale Hilfsstelle für Berichte, Informationen, Organisation, Propaganda, Statistik usw. das

Laŭ decido de la Esperanto-Delegitaro de Vieno — 10. Junio 1922 — la neŭtrala helpejo por raportoj, informoj, organizo, propagando, statistiko k. c., estas la

Esperantista-Informejo Nova Tempo
Wien, VI., Mollardgasse Nr. 55. — Aŭstrujo.

Nürnberg

2.—8. Aŭgusto 1923.

La XIV-a en Helsinko decidis, ke nia XV-a Universala Kongreso de Esperanto okazu en Nürnberg. Ne povas esti pli alloga por Esperantistoj kongresurbo, mondkonata pro ĝia arto kaj komerco, fama kiel lulilo de Esperanto. En ĝi vivadis la unuaj pioniroj por Esperanto, ĝi estas la unua urbo kie Esperantista societo organiziĝis, kie aperis la unua Esperantista gazeto. La Esperantista vivo ankaŭ nuntempe estas vivplena, favore apogata de oficialaj sferoj.

Kun granda ĝojo certe ankaŭ la aŭstruja Esperantistaro sciigis pri la decido, ĉar la unuan fojon post la militeksplodo ĝi havos okazon, grandare partopreni la tutmondan feston Esperantistan. Troa malproksimeco de la kongresurbo kaj tro alta valuto ne plu malhelpos montri, pravi ke Aŭstrujo ne estas, laŭ forto, la lasta lando en la Esperanta movado, ke ĝi kapablas labori. Tial la redakcio de A. E.-R. invitas la aŭstrujan Esperantistaron, kiel eble plej grandamase aliĝi, ankaŭ se efektiva partopreno poste ne estos eble. Kaj ni ne nur ĉeestu, ni ankaŭ partoprenu al la diskutoj de la tutmonda samideanaro.

Al la L. K. K. ni sendas plej korajn salutojn kaj bondezirojn por plena sukceso de ĝia grava, malfacila laborego.

La redakcio.

Per ĉi-tiu numero de A. E.-R. estas ankaŭ dissendataj la aliĝiloj por la XV-a. La Esperantista Informejo Nova Tempo volonte kolektos plenigitajn aliĝilojn, por sendi ilin al Nürnberg kune kun la kotizo.

Komerca Konferenco en Venezia.

Je Pasko 1923 okazos en Venezia, la mondfama urbo de l' beleco, Internacia Komerca Konferenco, simile al la Konferenco pri Esperanto en Lernejoj, okazinta en Genève.

La programo ankoraŭ ne estas fiksita, sed oni jam povas diri, ke la kunveno estos vere gravega por Esperanto. Verŝajne oni aranĝos samtempe: 1. Internacian Konferencon pri Esperanto en Komercio; 2. Kunvenon de foirrepresentantoj; 3. Kunsidon de Centra Komitato; 4. Kunvenon de Konstanta Representantaro.

Bezonata estas multaj oferemaj samideanoj kiuj volas helpi, ĉu per partopreno, ĉu per donacoj. Monhelpon per la sendube tre valora konferenco oni sendu al: Centra Oficejo de U. E. A. en Genève, 12, Boulevard du Théâtre.

Ni esperas ke ankaŭ Esperantistoj el Aŭstrujo troviĝos en la samideanaro, kiu komprenos la bezonon kaj utilecon de ĉi tiu komerca konferenco, kiel eble plej multnombre. Ĝojigan sukceson ni deziras al la komitato, laŭpove ni volonte helpos.

Sch.

Raportojn el Aŭstrujo

pri la vivo en la E.-societoj, grupoj ktp. kaj pri instruaj aferoj ni en ĉi tiu A. E. R. tre bedaŭrinde ne povis publikigi pro manko da spaco. La venonta A. E. R. raportos des pli detale pri novaj agrablaj sukcesoj. Momente la organiza laboro estis por ni la plej grava tasko.

Redaktanto.

Feliĉan novjaron

deziras la redaktanto al la kunlaborantoj kaj amikoj de A. E. R.

Al la aŭstruja Esperantistaro!

En la tuta Esperantistaro de Aŭstrujo ĉiam pli enradikiĝas la konvinko, ke la ĝis nun tie ĉi faritaj poresperantaj klopodoj kaj la jam atingitaj sukcesoj ne efikas ankoraŭ sufiĉe inter la publikaj amasoj kaj speciale ne en oficialaj, registaraj rondoj, nur pro tiu kaŭzo, ĉar la Esperantistaro de tiu ĉi ŝtato ne kapablis ankoraŭ stariĝi sur neŭtrala, komuna kaj nepolitika platformo.

Tute ne sufiĉas esti organizitaj en fakaj grupoj aŭ eĉ disigitaj laŭ partiaj vidpunktoj, kiuj ne koncernas la pure lingvan kaj propagandan demandon de Esperanto.

Koncerne la organizan demandon ni memoru la vortojn de nia Majstro:

„En sia privata Esperantista vivo ĉiu persono aŭ grupo aŭ asocio estas kompreneble tute liberaj kaj povas agi, kiel ili volas kaj povoscias; sed pri ĉiuj demandoj, duboj aŭ entreprenoj, kiuj koncernas la tutan Esperantistan aferon, estas nepre necese, ke ni havu la eblon, ĉiam scii la veran opinion aŭ deziron de la tuta Esperantistaro. — Esperanto ne estas ankoraŭ en tia feliĉa stato, ke ĉiu povu nur tiri el ĝi profiton, ne zorgante pri la bonstato de la afero mem: Ni devas, kaj dum longa tempo ankoraŭ devos, propagandi ĝin, kreskigi ĝin, defendi ĝin kontraŭ malamikoj; sed se ni ne havas la eblon regule interkonsiliĝadi, aŭ se niaj interkonsiliĝoj, farataj ne en orda parlamenta maniero, ne havos moralan valoron por la Esperantistoj, ni similos organismon sen kapo kaj sen manoj, ni nenion povos entrepreni, ni staros senmove kaj — malpacos inter ni mem.“

Tia disbatita agado malfortigas la rezultojn, dum ni deziras, ke ĝi konvinku la popolamasojn pri la alta interna valoro de nia komuna celado.

La ebleco unuigi ĉiujn aŭstrajn Esperantistojn en unu centra ligo, — subordiganta la al ĝi aliĝintajn grupojn kaj societojn, — pro la jam nomita apartiĝemo de aŭstraj Esperantistoj laŭ fakoj aŭ partioj ne ekzistas.

Tial ni nun celas krei reprezentantaron sur plej larĝa, demokratia fundamento, meritontan la nomon de vere **aŭstruja Esperanto-parlamento.**

La subskribitaj rondoj, societoj aŭ unuiĝoj de Esperantistoj en Wien decidis per siaj delegitoj, en plena interkonsento kun aliaj Esp. organizacioj, speciale niaj amikoj en Graz: Stiria Esp. Societo, kaj Salzburg: Salzburga Esp. Grupo, dissendi ĉi tiun

Inviton

por fondo de la dezirata tutaŭstruja parlamenta Esperanto-tribuno:

Aŭstruja Esperanto-Delegitaro.

La Esperantaj societoj en Wien dum pli ol du jaroj elprovis en la praktiko la taŭgecon de ĉi tiu sistemo, kunigi rondojn kaj precipe iliajn fortojn, alimaniere ne kunigeblajn, per rajtigita delegitaro. Pli kaj pli oni akiris la certecon, ke la delegitara sistemo solvas la problemon: konservi memstarecon kaj krei komunecon samtempe.

Sabate la 6^{an} de Januaro 1923^a nun okazos en Wien la decidanta

Konferenco

de la aŭstrujaj Esperanto-grupdelegitoj.

La prepara kunsido havos lokon en la kunveno de Esp. Soc. Danubio: VII., Lerchenfelderstraße 23, antaŭtagmeze je la 10^a horo.

La fondanta kunveno okazos sabate posttagmeze je la 3^a horo en la festsalonego de la Societo de inĝenieroj k. arkitektoj: I., Eschenbachgasse 9.

La tuta programo kaj la proponita regularo por A. E.-D. estas aldonitaj.

La subskribitaj Esperanto-societoj de Wien kore invitas ĉiujn samideanojn de Aŭstrujo, ke ili estu kunfondantoj de tiu ĉi por Esperanto en Aŭstrujo plej grava organizo. Ili trovos ĉe ni vere amikan akcepton.

Ni do alvokas vin, samideanoj el ĉiuj lokoj de nia landar-ligo al komuna kaj fruktodona kunlaboro!

Tagordo

por la fondanta kunveno en Wien, okazonta la
6^{an} kaj 7^{an} de Januaro 1923^a.

Sabate la 6^{an} de Januaro: antaŭtagmeze je la 10^a horo, en
la kunvenejo de la E. S. Danubio, VII. Lerchenfelderstr. 23:

Prepara kunsido.

Interkonatiĝo de la delegitoj kaj gastoj, necesa informo kaj
priparolo de la proponita programo por la ĉefkunveno kaj
de vicordo por parolontoj, prelego de la A. E.-D.-regularo,
diskuto, starigo de la listo de elektota prezidantaro.

Finota je la dekdua horo kaj duono.

Sabate, posttagmeze, je la 15^a horo, en la festsalonego de
la Societo de inĝenieroj kaj arĥitektoj, I. Eschenbachg. 9:

Fondanta ĉefkunveno.

Salutvortoj de la prepara komitato.

Elekto de kunvenestraro.

Salutvortoj de la elektita estro.

Raporto de la prepara komitato.

Konigo de diskutindaj partoj de la proponita A. E.-
D.-regularo. Decidoj.

Konigo de alvenintaĵoj.

Deklaroj de ĉeestantaj delegitoj el ĉiuj landoj kaj
el Wien, kun raportoj.

Elekto de la A. E.-D.-prezidantaro.

Deklaro de la prezidanto.

Deklaro de la gvidanto de Nova Tempo.

Finparolado.

Samloke, je la 18^a vespere: Publika Ĝsp.-propaganda
parolado en germana lingvo.

Interamikiĝa kunveno vespere je la 20^a.

Dimanĉe la 7^{an} de Januaro, antaŭtagmeze je la 9^a horo,
en la salono de la Societo de inĝenieroj kaj arĥitektoj,
I. Eschenbachgasse 9:

Daŭrigo de la fondanta kunveno.

Priparolo de laboroj organizaj, propagandaj, instruaj,
kongresaj: Venedig, Nürnberg, Warschau, Wien.

(Delegitoj anoncu ĝis 30^a de Decembro la temon.)

Je la 11^a samloke: Fotografado.

Posttagmeze je la 2^a samloke: Daŭrigo de la interkonsenta laboro, libera interŝanĝo de opinioj pri proksimaj taskoj.

Sabate de la 10^a mateno ĝis la 20^a vespere, kaj dimanĉe de la 9^a matene ĝis la 13^a tagmeze (I. Eschenbachg. 9):

Esperanto - Ekspozicio.

Libera, senpaga eniro.

Niaj karaj samideanoj ĉiuloke estas petataj, sendi al la Esp. Informejo Nova Tempo, Wien, VI., Mollardg. 55, aŭ donace aŭ prunte, kiel eble plej baldaŭ vidindaĵojn por la ekspozicio. Ni kore dankas por ĉia amika helpo.

Demandojn, anoncojn ĉiuspecajn la ŝatata Esperantistaro direktu al:

Esperantista Informejo Nova Tempo,
Wien, VI., Mollardgasse 55.

LA DELEGITOJ DE:

Aŭstra Katolika Ligo Esperantista. — Bohema Klubo Esperantista. — Eldona Societo Nova Tempo. — Esperantista Laborista Unuiĝo „Frateco“. — Esperantista Societo „Jan Amos Komensky“. — Esperanto-Grupo de Komercistoj. — Esperanto-Laboristaro Kristana de Aŭstrio. — Esperanto-Rondo de Blinduloj. — Esperanto-Rondo Junularo. — Esperanto-Societo „Danubio.“ — Esperanto-Tablo „Verda Stelo“. — Esperanto-Unuiĝo „Fideleco“. — Esperanto-Unuiĝo Mondpaco. — Esperanto-Unuiĝo Unua de Wien. — Instruista Unuiĝo Esperantista. — Kanto-Societo Zamenhof. — Katolika Unuiĝo Esperantista. — Kooperativo Eldona de Esperanta Universitato Popola. — Libereco, Hungara Esp.-Societo. — Polica Esperanto-Unuiĝo, — Tramvojjista Unuiĝo Esperanto. — U. E. A.-Delegitoj.

Propono por la konferenco de la aŭstrujaj Esperanto-grupdelegitoj.

Regularo.

1. Fondo. Nomo.

La en ligoj, unuiĝoj, societoj kaj grupoj organizita Esperantistaro de Aŭstrujo, en konferenco de grupdelegitoj, por tio komisiita, decidas instali kunigantan, rajtigitan reprezentantaron de Esperanto en Aŭstrujo.

La tiucele elektita konstanta reprezentantaro, de organizitaj esperantistoj nedevige komisiita, agos en la nomo de ĉiuj libervole aniĝintaj unuiĝoj, — aŭ jam laŭ la unuiĝo-leĝo oficiale permesitaj asocioj, aŭ de nur fondiĝontaj grupoj — ĝi estas sekve ekzekutiva komitato, nedependa de la unuiĝo-leĝo kaj havas la nomon:

Aŭstruja Esperanto-Delegitaro.

2. Labormetodoj kaj celoj.

La A. E.-D. proklamas kiel sian ĉefan principon, senkondiĉe neŭtralan labormanieron, kiu ebligas al Esperantistaj unuiĝoj ĉiucelaj, helpan laboron en ĉi-tiu fundamenta kadro, se ili observas la saman principon. — La A. E.-D. havas la taskon kaj la komision peni la akcelon de la Esperanta movado laŭ ĉiu celutila maniero; tial ĝi laŭdeve klopodos:

- a) krei kaj konservi konstantan interkonsenton inter ĉiuj Esperantistoj, unuiĝoj, institucioj ktp., kiuj partoprenas iel en la mondhelplingva movado;
- b) kunagi, konsilante aŭ helpante, ĉe ĉiuj organizaj demandoj aŭ ĉe aranĝoj kaj fondoj, kiuj rilatas al la mondhelplingva movado;
- c) reguligi aŭ laŭpove subteni ĉian propagandan laboron por Esperanto laŭ elprovitaj metodoj kaj, se eble, mem solidare entrepreni tion;
- d) utili ĉe ĉiuj demandoj de la Esperanto-instruado kaj perfektigado, kaj atingi unuaniman, komunan procedon speciale koncerne la fondon de publika Esperanto-Instituto kaj la oficialan akcepton kaj enkondukon de Esperanto;

- e) krei aŭ elekti laborcentron, kiu laŭ bezono ĉe diversaj okazoj servos kiel Informejo, Kolektejo, Statistika Centro ktp., por eviti miskomprenojn kaj disiĝon de fortoj;
- f) neebliĝi per ĉiu celkonforma, leĝe permesita rimedo ĉian malhelpon al la komuna laboro kaj al la reputacio de la Esperanto-movado.

3. Limoj de la agado.

La A. E.-D. ne estas limigita en sia agado al laborkampoj nomitaj sub 2, a—f, sed, se ĝi volas decidi pri:

- a) aliĝo de la A. E.-D. aŭ ŝanĝo de la principoj, fiksita en ĉi-tiu regularo;
- b) interveno kontraŭ anoj, amikoj, eksteruloj ĉiuspecaj, ĉe protestoj ktp.;
- c) entreprenoj oficialaj publikaj, ĉe ŝtataj oficejoj, institucioj, organizoj, kiuj estas gravaj por la tuta aŭstruja landar-ligo;

tiam devas konsenti minimume du trionoj de ĉiuj delegitoj. La unuigoj havu la eblon, interkonsentiĝi antaŭe en propra rondo pri tiaj gravaj aferoj.

La A. E.-D. ne influas la internajn aferojn de la societoj reprezentataj en ĝi, escepte, kiam ĉi-tiuj mem postulas, aŭ konforme al paragrafo 2 f kaŭzas intervenon. Male, ĉiu aliĝinto libervole promesas transdoni al A. E.-D. por diskuto kaj decido tiujn aferojn, kiuj rilatas al la tuta Esperantistaro, aŭ almenaŭ peni ricevi deklaron de la direktanta Komitato kaj de la koncerna referanto.

4. Konsisto de la A. E.-D.

Ĉiu Esperantista rondo aŭ societo en Aŭstrujo kun maksimume 20 anoj delegas en la A. E.-D. unu reprezentanton, kun 21—50 anoj du reprezentantojn; se ĝi havas pli ol 50 membrojn, ĝi delegas tri, ĉe pli ol cent membroj, ĝi rajtas delegi kvar, ĉe pli ol 200 membroj plenrajtaj, kvin reprezentantojn. Plenrajtaj estas membroj posedantaj la aktivan kaj pasivan elektraĵon.

Lokaj grupoj de ligoj ktp. minimume dekmembraj validas kiel memstare elektantaj societoj; la membroj de pli malgrandaj lokaj grupoj estos alkalkulataj al la ĉefunuiĝo. Ĉiu delegito devas esti lingvekapabla Esper-

antisto. La elekto validas por unu jaro, reelekto estas permesata. Malfervoraj delegitoj ne estu reelektataj.

Kiam delegito ne povas plenumi sian oficon dum mallonga tempo aŭ nur ĉe difinita fojo, tiam li devas zorgi, ke la organizo aŭ societo, de li reprezentata, ĝustatempe povu nomi anstataŭanton. Anstataŭ la delegitoj, elektitaj kiel estroj en la direktantan prezidantaron aŭ landestrarojn, la koncernaj societoj povas delegi novajn reprezentantojn, por ke la voĉdonrajto ne estu malgrandigita.

La A. E.-D. ankaŭ povas nomi, per koopto kiel konsilantojn, aliajn Esperantistojn aŭ Esperantoakcelantojn ne delegitajn de unuiĝoj, se ties kunlaboro tamen estas dezirinda kaj se ĉi-tiu koopto okazas en aŭstruja konferenco per dutriona plimulto de la voĉoj.

La A. E.-D. funkcias per:

- a) konferenco de la Aŭstruja Esperanto-Delegitaro;
- b) Esperantista landkonferenco de la A. E.-D.;
- c) direktantara kunsido de la A. E.-D. (prezidantaro kaj landestroj);
- d) kunsido de la A. E.-D.-direktanta prezidantaro;
- e) kunsido de la landestraro;
- f) libera konferenco de delegitoj.

5. Direktado.

La A. E.-D. havas direktantaron, konsistantan el la direktanta prezidantaro kaj la landestroj; la plej ĉefa instanco estas la konferenco de la Aŭstruja Esperanto-Delegitaro.

La A. E.-D.-konferenco novelektas ĉiujare la prezidantaron, al kiu minimume apartenu kvin personoj, plej eble loĝantaj en sama urbo; ili disdonas inter si la necesajn funkciojn. Laŭ bezono la prezidantaro rajtas nomi fakajn referantojn.

Laborregularoj enhavas la normojn por la prezidantaro, la landestraroj kaj la Del.-konferencoj.

Ĉiu aŭstra liglando, kiu delegas minimume kvin delegitojn en la A. E.-D. elektas landestraron, konsistantan el unu estro kaj ties anstataŭanto. Per sia estro ĝi apartenas al la A. E.-D.-direktantaro. Landoj kun

malpli ol kvin delegitoj aliĝu al alia liglando. Landoj kun pli ol dek delegitoj rajtas delegi tri el ili en la landestraron.

6. Konferencoj.

La A. E.-D.-prezidantaro devas kunvoki ĉiujare almenaŭ unu Aŭstrujan Delegitarkonferencon.

La landestraroj almenaŭ dufoje dum la jaro kunvoku landkonferencon, aŭ konferencon por ia teritorio, por parto de la lando aŭ por du ĝis tri liglandoj. Pri ĉiu landkonferenco aŭ pri ties tagordo la prezidantaro de la A. E.-D. devas esti certe informita dek tagojn antaŭe.

Se konferenco de la A. E.-D. estas kunvokita, la delegitoj devas ĉeesti persone aŭ anstataŭigi sin per alia delegito de la sama aŭ de alia lando. Unu delegito tamen ne povas surpreni pli ol du anstataŭojn. Ĉiu anstataŭo devas esti skribe atestita.

Delegitoj de ia urbo aŭ lando povas laŭvole oficiale kunveni kun delegitoj de alia urbo aŭ lando.

Ĉiujn konferencojn povas ĉeesti ankaŭ nedelegitaj Esperantistoj kiel gastoj, sed ili ne rajtas partopreni en la diskuto, fari proponojn aŭ voĉdoni.

Ĉiuj diskutoj kaj konferencoj de la A. E.-D. okazas en Esperanto. Esceptoj povas esti deciditaj. La protokoloj estas skribataj Esperante.

7. Decidoj.

La A. E.-D. decidas per plimulto de la voĉoj; esceptoj vidu laŭ paragrafo 3, alineo 1. — La prezidanto ne rajtas voĉdoni. Egalnombro de la voĉoj signifas malaprobos.

La rezultoj de la interkonsiliĝoj de landkonferencoj kaj de kunsidoj de la landestraroj devas tuj esti komunikataj skribe al la A. E.-D.-prezidantaro. Kiam la prezidantaro ne konsentas al decido de landestraro, tiam la landestraro devas atendi decidon de la proksima konferenco de A. E.-D. aŭ per rondsindakato al ĉiuj aŭstraj delegitoj dum du monatoj akiri la konsenton de du-triona plimulto.

Decidoj aŭ sciigoj de la A. E.-D.-prezidantaro povas esti nuligitaj, se du trionoj de la delegitaro protestas. Ankaŭ en ĉiuj aliaj disputoj, konfliktoj, decidas la A. E.-D.-konferenco.

8. Kotizoj.

La A. E.-D. enspezas kiel jaran kotizon por la elspezoj de la prezidantaro nuntempe po 20 aŭstraj kronoj de ĉiu membro de la aliĝintaj unuigoj.

9. Eventualajoj.

Pri aliaj necesajoj decidis la konferencoj, egale ĉu temas pri monaferoj ĉu pri demandoj kiuj tute ne aŭ ne sufiĉe estas klarigitaj en ĉi-tiu ĉef-regularo, aŭ en la laborregularoj por la estraroj kaj konferencoj.

Wien, la 6^{an} de Januaro 1923^a.

El Esperantujo.

Akademio. — Post esploradoj, voĉdonadoj, konkluda raporto de la Direktoro por la komuna vortaro kaj korekto de eraraj tradukoj en la U. V., la Akademio fine presigis kaj dissendis la anoncitan vortaron de Oficialaj Radikoj (laŭ U. V. kaj la tri Oficialaj Aldonoj).

La plaĉepraktika libreto enhavas: Oficialaj Dokumentoj, Plena Gramatiko, Oficiala Radikaro de Esperanto, Ĉefaj Landnomoj, Nomoj de Provincoj, Nomoj de Urboj.

Baldaŭ aperos franca, germana kaj angla eldonoj kaj la Klasika Libro kun naciaj tradukoj. Forigitaj estas nun la manko de fidinda gvidilo por ĉiu fidela al la Fundamento Esperantisto, kaj ankaŭ — la konjekto pri mallaborema Akademio. Kaj tio vere estas plej ĝojiga...

Lingva Komitato. — La prezidanto de la L.-K. dissendis la rezultojn de voĉdonadoj de ĝiaj anoj, kaj plenan liston de la nunaj L.-Komitatanoj.

La voĉdonado pri Landnomoj rezultis grandan plimulton por „simpla fideleco al la Fundamenta kaj tradicia uj“.

La voĉdonado pri kreado de Akademiaj Korespondantoj rezultis aldonan paragrafon XII- 21 al la Regularo de la Lingva Komitato: „La Akademio havas la rajton elekti, eĉ ekster la L.-K., se bezone, Akademian Korespondanton. — Se ili ne estas jam L.-K-oj, la Akademio petas de la L.-K. aprobon, dank al kiu ili fariĝos L. K-oj. — Ilia nombro ne devos superi la trionon de la nombro de la Akademianoj.“

La L.-K. konsistas nun el: 12 Angloj, (2 el ili estas Akademianoj), 1 Bulgaro, 1 Ĉeĥo (1), 0 Danoj, 0 Finnoj, 2 Flandroj, 19 Francoj (4), 13 Germanoj (2), 0 Grekoj, 0 Hebreoj, 4 Hispanoj (1), 2 Hollandanoj, 2 Hungaroj (1), 0 Islandanoj, 0 Japanoj kaj Ĉinoj, 5 Italoj, 3 Katalunoj, 1 Polo, 3 Portugalanoj, 1 Rumano, 8 Rusoj (1), 2 Svedoj (1).

Niaj Aŭstraj Samideanoj Schröder kaj Prof. Simon estas inter la 13 Germanaj L.-K.-oj.

Komisiono por Sciencia kaj Teknika vortaro.

— S.^{ro} Rollet de l'Isle, prizorganta tiun laboron, urĝe petas helpon por la farado de metiaj kaj profesiaj vortaroj. Cirkulero pri labormetodo senpage sendata per S.^{ro} Rollet de l'Isle, 35, rue du Sommerard, Paris, 5^e.

Internacia Mondliteraturo. — La direktoro de la Esperanto-Instituto por la Germana Respubliko dissendas alvokon, celantan krei libraron por la tutmonda Esperantistaro. La entrepreno bazas sur jenaj principoj:

1. Oni akceptu nur verkojn, kiuj estas vere valoraj de sur literatura vidpunkto! Ĉu iu verko estas tia, pri tio decidu la samnacionoj mem de la elektota verkisto.

2. Oni komisiu la tradukon de iu ajn verko nur al ano de la sama nacio, al kies literaturo la verko apartenas!

3. Oni zorgu, ke kiel eble plej multaj — se eble ĉiuj civilizitaj — nacioj estu reprezentataj en la entrepreno de „Internacia Mondliteraturo“!

4. Oni komence elektu — por atingi la celon de la 3a punkto — ne tro longajn verkojn!

5. Oni eldonu en unu volumo nur verkojn de unu aŭtoro kaj nomu la volumon laŭ li! ne laŭ la tradukinto, kio ŝajnas al mi tre malaprobinda kutimo.

6. Oni komence ne entreprenu tro multon! t. e. oni ne traduku ĉiuspecajn verkojn, sed — tion mi proponas pro la nuna stato de nia movado — nur beletristikajn verkojn, ekz. novelojn, rakontojn, mallongajn romanojn k. c. Pli malfrue oni ja povas decidi pri la traduko de ekz. ĉiuspecaj sciencaj verkoj k. a. —

Ĉiu, kiu volas partopreni al la laboro, anoncu sian nomon kaj tion, kion li volas traduki, al Profesoro D^{ro} Dietterle, Direktoro de la Esperanto-Instituto por la Germana Respubliko en Leipzig-Schl., Seumestr. 10.

Esperanto in den Schulen.

Auf Grund amtlicher Verfügungen ist die Welthilfssprache Esperanto in den Schulen nachstehender Länder eingeführt:

Albanien.

Durch ministerielles Dekret vom 3. Juni 1922 obligatorische Einführung des Esperanto in die Handels-, Sekundar- und höheren Schulen.

Belgien.

Obligatorisch in der vierten Primarschulklasse von Verviers; die Städte Brüssel und St. Gilles geben seit 1911 alljährlich einen Kurs (fak.) für Schüler über 16 Jahre. Seit 1921 wird Esperanto in der Fortbildungsschule von Antwerpen gelehrt.

Brasilien.

Fakultativ in den Primar- und Sekundarschulen von Rio de Janeiro, obligatorisch im Seminar und in den Sekundarschulen des Staates Sergipe und in den Primarschulen, Gewerbeschulen und Seminaren im „Bundes-Distrikt“.

Bulgarien.

Fakultativ in 25 Gymnasien (30 Klassen mit 784 Schülern); ferner in der Militärschule von Sofia. Vorbereitungskurse für Sekundarlehrer.

China.

Durch ministerielles Dekret aus dem Jahre 1911 ist Esperanto in das Unterrichtsprogramm der Normalschulen eingeführt. Die Frage der Einführung in den höheren Schulen wird zurzeit geprüft. Esperanto wird ferner an der Universität in Peking — an 2000 Hörer, — in den Technischen Schulen von Hankow, Kanton, Peking, Shanghai und Hangchow unterrichtet.

Deutschland.

In den Schulen von 162 Städten (stark wachsende Bewegung). Obligatorisch in den Primarschulen von 5 Städten, fakultativ in den Volksschulen von 91 Städten, in den Realschulen von 9 Städten, in den Technischen und Handelsschulen von 13 Städten und in den Fortbildungsschulen von 44 Städten. (Im September 1922 meldeten sich in Dresden zirka 1200 elf- bis dreizehnjährige Kinder für Esperanto-Unterricht, welcher nun in 36 Kursen in den verschiedenen Volksschulen der Stadt erteilt wird.)

Finnland.

Fakultativ in 4 Primar-, 9 Sekundar- und 2 Handelsschulen, im Blindenheim von Helsingfors, in den Fortbildungsschulen von 6 Städten und an 15 „Arbeiter-Hochschulen“. Kurs für Lehrer findet in der Universität statt.

Frankreich.

Seit 1921/22 bei der Ecole pratique supérieure de Commerce et d'Industrie, Paris und bei den Pariser Handelsschulen (unter der Leitung der Pariser Handelskammer). Ab Wintersemester 1922/23 bei der Ecole des hautes Etudes commerciales, Paris.

Großbritannien.

Obligatorisch in 13 Primarschulen (Berry, Bedworth, Coat-bridge, Eccles Huddersfield, Keighley, Leeds, Leigh, Liverpool, Rosyth, Stroud, Tottenham und Worcester), in 4 Sekundarschulen (Bishop Auckland, Bournemouth, Burntisland und Kilsyth), fakultativ in den Fortbildungsschulen von zirka 20 Städten, ferner in den Gewerbeschulen von Manchester, Edinburgh und Glasgow und in den Blindenasylen von Birmingham und Edinburgh

Holland.

Nach dem neuen Schulgesetz kann Esperanto fakultativ in den Schulen unterrichtet werden. Fakultativ in den Primarschulen von Haarlem, De Ryp und Ootmarsum, ferner im Blindenheim von Grave und in 32 Privatschulen (zum Teil obligatorisch), außerdem in 2 Volks-Universitäten von Amsterdam und Rotterdam.

Italien.

Fakultativ in den Primarschulen von Mailand (Winter 1921/22: 54 Klassen mit zirka 2000 Schülern, 10–12 Jahre), Bologna (1921/22: 4 Klassen mit 200 Schülern) und in Cremona (1921/22: 10 Klassen mit 225 Schülern), in der Technischen Schule von Cologna-Veneta und in 6 Marine-Schulen.

Japan.

Seit 1922 Pflichtfach in allen staatlichen Schulen (inklusive 4 Universitäten); fakultativ in 1 Handelsschule, 2 Handelshochschulen, 2 Gewerbeschulen, 11 Privat-Universitäten und 3 Privat-Gymnasien.

Österreich.

Offizielle Kurse in der Technischen Hochschule (Esperanto-Lektorat), in der Neuen Wiener Handelsakademie, im Komensky-Realgymnasium.

Portugal.

In der Ferreira-Borges-Schule, am Handels-Athenäum, an der freien Universität in Lissabon. Das Unterrichtsministerium hat eine besondere Esperanto-Prüfungskommission eingesetzt.

Rußland.

Auf Grund der Beschlüsse der Volkskommissariate mehrerer lokaler Sowjets sind offizielle Esperanto-Kurse in Moskau, Petrograd, Kronstadt, Charkow, Astrachan, Tiflis, Nischnij Novgorod, Omsk und vielen anderen Städten.

Schweiz.

Obligatorisch in den oberen Primarschulklassen im Kanton Genf (13 Klassen mit 400 Schüler); fakultativ in 3 Erziehungs-Instituten (Zug, Schwyz und Zürich).

Spanien.

Durch ministerielles Dekret vom 27. Juli 1911 kann Esperanto fakultativ in den Sekundar- und höheren Schulen des Königreichs unterrichtet werden. Seit 1919 figuriert Esperanto auf dem Lehrplan der Seminare Madrid, Zaragossa und Huesca. Fakultativ am Konservatorium und in der Kunst- und Gewerbeschule zu Valencia, an der Universität und in 2 Gymnasien in Barcelona.

Tschecho-Slovakei.

Durch ministerielles Dekret vom 29. März 1921 kann Esperanto fakultativ in den Schulen unterrichtet werden. Von 1919/21 wurden in 15 Primarschulen 450 Schüler, in 3 Sekundarschulen 325 Schüler und in 1 Fachschule 40 Schüler unterrichtet. Zurzeit figuriert Esperanto auf dem Lehrplan der Handelsschulen von Brünn, Beroun, Horice, Reichenberg, Pilsen und Zatec.

Ungarn.

Durch ministerielles Dekret vom 30. Oktober 1920 kann Esperanto fakultativ in den Sekundarschulen unterrichtet werden. Die Stadtverwaltung veranstaltete im Winter 1921/22 6 öffentliche Kurse in den Schulen der Hauptstadt. Unterricht im Blindenasyl.

Sibirien.

Seit 17. Februar 1922 fakultativ in den Schulen.

U. S. A.

Fakultativ in den Schulen vom Staate Maryland.

(Nach dem offiziellen Berichte
des Generalsekretariats an die
3. Völkerbundsversammlung.)

Anmerkung. Von dem Berichte: „Esperanto in den Schulen“, ist ein Sonderdruck erschienen (Quartblatt, eine Seite) mit der Unterschrift: Lehrerverein Esperanto, Wien. Die zweite Seite dieses Quartblattes bringt einen Aufruf: „An die Lehrerschaft aller Länder!“, wovon wir hier nur die Einleitung und den Schluß veröffentlichen. Dieses zweiseitige, sehr wirkungsvolle Flugblatt wird gegen Einsendung von K 200.— und Porto von der Verwaltung des A. E.-R. gern zugeschickt. Zur Weitergabe an Lehrpersonen sehr geeignet und dringend empfohlen.

An die Lehrerschaft aller Länder!

Als Beauftragte von Schulleitungen und Lehrervereinigungen aus 28 Ländern, und als offizielle Vertreter von 16 Regierungen, richten wir einen brüderlichen Gruß an unsere Berufsgenossen in der ganzen Welt, die mit uns sich der großen Aufgabe widmen, den geistigen Fortschritt in der Welt zu fördern.

Unserer festen Überzeugung nach ist der beklagenswerte Zustand, in dem sich heute die zivilisierte Welt befindet, zu einem großen Teil dadurch verschuldet, daß die Völker sich besonders deshalb gegenseitig mißtrauen, weil sie sich sprachlich nicht genügend verständigen können.

Vorstehendes Manifest ergeht an die Lehrerschaft aller Länder und aller Schulgattungen auf einstimmigen Beschluß der Vertreter der esperantistischen Lehrerschaft aus:

Ägypten, Albanien, Belgien, Bulgarien, Chile, China, Dänemark, Deutschland, England, Finnland, Frankreich, Griechenland, Georgien, Holland, Japan, Italien, Österreich, Persien, Polen, Rumänien, Rußland, Spanien, Schweiz, Tschecho-Slowakei, Ungarn, Ukraine.

Die das Manifest beschließende Konferenz tagte Ostern 1922 in Genf, auf Einladung des Generalsekretariats des Völkerbundes und war von dem Universitäts-Institut J. J. Rousseau geleitet, welches vom Generalsekretariat mit der Prüfung des Esperanto beauftragt worden war.

Genf, Ostern 1922.

Dr. Edmond Privat,

Vorsitzender der Konferenz für Einführung des Esperanto in die Schulen.

Für Deutschland: Prof. Dr. Dietterle,
Direktor des Esperanto-Instituts f. d. Deutsche Reich (Leipzig Schl.).

Für Österreich: Direktor Josef Schamaneck
Lektor für Esperanto an der Technischen Hochschule in Wien.

Esperanto im Auslande.

Der Völkerbund hat in seiner Sitzung vom 21. September 1922 den Bericht des Generalsekretärs über Esperanto in den Schulen gutgeheißen und beschlossen, zur Frage einer internationalen Hilfssprache die Meinung einer Kommission dessen Vorsitz der Philosoph Bergson führt, einzuholen. Die Delegierten von China, Japan, Persien, Süd-Afrika, Finnland und Bulgarien, ebenso wie Lord Robert Cecil, haben Esperanto befürwortet. Ein theoretischer Bericht in diesem Sinne wurde von dem bekannten Sprachforscher Gilbert Murray vorgebracht, der Professor an der Universität Oxford ist.

Das internationale Arbeitsamt in Gèneve versendet Esperanto-Zirkulare über seine Tätigkeit.

Australien. — The Australian Peace Alliance (40, Evelina-Road, Toorak, Melbourne) versendet ein Zirkular in Esperanto über ein Projekt einer alle Völker umfassenden Abstimmung über die allgemeine Entwaffnung.

Bolivien. — In Oruro wurde im Sommer ein Esperanto-Bund gegründet.

Brasilien. — Die Deputiertenkammer hat mit Dekret Nr. 4326 vom 26. Oktober 1921, dem brasilianischen Esperanto-Verband, der schon als „von öffentlichem Nutzen“ anerkannt wurde, eine Subvention von 1.500.— Milreis (15 Millionen öst. Kronen) zugewendet. — Der 7. Geographische Kongreß in Parahyba hat sich für Esperanto ausgesprochen.

Čechoslovakische Republik. — Professor A. Pitlik wurde zum Lektor für Esperanto an der technischen Hochschule in Praha ernannt. — Die Internationale Messe in Praha hat auch für die Herbstmesse einen Esperanto-Prospekt herausgegeben.

China. — In Shahaio, Puton, Vusono, Canton, Hangchow bestehen Kurse, in Peking an der Universität.

Deutschland. — Das Stadtschulamt von Dresden hat beschlossen, ab April 1923 den wahlfreien Esperanto-Unterricht einzuführen. Schon jetzt werden in den höheren Schulen 36 Kurse mit 1200 Schülern geleitet. — Das Meßamt für die Mustermessen, Esperanto-Fako, in Leipzig hat auch schon für die Frühjahrs- und Herbstmessen einen mustergültigen Prospekt in Esperanto herausgegeben. Ebenso hat die Herbstmesse in Frankfurt am Main ein Esperanto-Propagandablatt versendet.

England. — Der Vizekanzler der Universität Birmingham, Sir Gilbert Barling, 15 Professoren, der Bürgermeister und der Präsident der Handelskammer haben an den Völkerbund eine Eingabe gerichtet, für die Einführung des Esperanto in die Schulen einzutreten.

Finnland. — Die Finnische Messe hat, infolge der Beschlüsse auf der Internationalen Messe-Konferenz im Sommer in Helsinki, eine 32seitige Broschüre in Esperanto „La Ekonomiaj Fortoj en Finnlando“ (Die ökonomischen Kräfte Finnlands) herausgegeben. Das gefällig illustrierte Büchlein enthält sehr übersichtliche Informationen über Finnland und sein Volk, über Bodenkultur, Milch- und Forstwirtschaft, Industrie, Handel, Verkehr usw. Kaufleute erhalten das Werkchen auf Anfrage kostenlos vom Büro der Finnischen Messe in Helsinki. — „Suomen Urheilulehti“, das große finnische Sportblatt in Helsinki, hat ein Sonderheft, ganz in Esperanto, ausgegeben, das sehr interessante Artikel über alle Sportarten enthält.

Frankreich. — Nach „France-Esperanto“ haben, infolge des bekannten Erlasses des französischen Unterrichts-Ministers, 30 Pariser- und 20 Provinzblätter günstige, 14 Pariser- und 19 Provinzblätter ablehnende, 7 Pariser- und 5 Provinzzeitungen unparteiliche Aufsätze über Esperanto gebracht. Über den XIV. Kongreß der Esperantisten in Helsinki (Finnland) berichteten 15 Pariser- und 60 Provinzzeitungen.

Holland. — Im Juli wurden in 46 Zeitungen 83, im August in 46 Zeitungen 101 Esperanto-Artikel veröffentlicht.

Indien. — Nach einigen Vorträgen begannen in Bombay Esperanto-Kurse bei: Bahai Assembly, Y. M. C. A., Maratha High School, Theosophical Society und Girls' Friendly Society.

Italien. — Der VII. Kongreß italienischer Esperantisten hat am 20. und 21. September in Triest unter dem Vorsitz des Generals Marquis de Montezomolo stattgefunden. Vertreten waren die Regierung, der Bürgermeister und mehrere Handelskammern. In Venedig wird Ostern 1923 eine kommerzielle Esperanto-Konferenz tagen.

Japan. — Die Föderation Esperantistischer Studenten Japans, deren Präsident der Professor der Literatur an der Universität Tokio, M. Kroita, einer der ältesten Esperantisten, ist, umfaßt 17 Gruppen, welche Universitäten und höheren Schulen angehören. — Das Blindeninstitut in Osaka hat den Esperanto-Unterricht offiziell eingeführt. — Im Eisenbahn-Ministerium finden 2 Kurse, im Zentral-Arbeitsamt in Tokio 1 offizieller Kurs statt. Einen Kurs führt der Kommandant I. Oba des Hydrographischen Dienstes der Marine in dessen Institut. Dr. Niši, Professor an der medizinischen Fakultät der Universität Tokio hält einen Kurs für seine Hörer.

Lettland. — Das amtliche Monatsblatt des Ministeriums für öffentlichen Unterricht hat eine Esperanto-Rubrik eingerichtet, ebenso „Kulturās Vesnesis“, das Organ einer großen wissenschaftlichen Vereinigung, sowie auch das Handelsblatt von Riga „Latvijas Sargs“. Die Rubriken redigiert Edgar Grot.

Neu-Guinea. — Im November 1921 wurde in Rabaul die erste Esperanto-Gruppe (Chinesen) gegründet. Eine Europäer-Gruppe entstand schon im nächsten Monat.

Polen. — Das Bulletin der Orient-Messe (Targy Wschodny) in Lwów enthält in der August-Nummer eine Esperanto-Rubrik. Die Messe korrespondiert in Esperanto. — Das Amtsblatt des Post-Ministeriums vom 12. Juli empfiehlt das Studium des Esperanto und zeigt einen Kursus in Briefen an. Dieselbe Empfehlung erschien im Organ der Abteilungsdirektion der Staatspolizei.

Rumänien. — Nach dem 2. rumänischen Esperantisten-Kongreß (unter Vorsitz der Minister für Kultur und öffentlichen Unterricht) begannen in 6 Städten neue Kurse. — „Institutul Economic Românesc“ in Bukarest, ein großes kommerzielles Institut, hat Esperanto in seine Korrespondenz aufgenommen.

Schweiz. — Die kantonale Handelskammer in Tessin hat sich für Esperanto ausgesprochen. — Die Schweizer Messe für Bodenkultur und Nahrungsmittelindustrie (Comptoir Suisse des Industries Agricoles et Alimentaires) in Lausanne korrespondiert in Esperanto.

La Gazetaro.

Ni petas la gazetestrojn prizorgi regulan alsendadon de iliaj jurnalaj, intersange dezirataj de ni. Oni nepre notu la sole taŭgan adreson: A. E. R., Wien, VI., Mollardg. 55, Aŭstrujo. — Ni sammaniere liverados nian gazeton laŭ bezono po 1 aŭ 2 ekz. de ĉia eldono.

Bibliografio.

Ni petas la verkantojn kaj la eldonistojn, por recenzo ĉiam liveri al nia redakto (Wien, VI., Mollardgasse 55) po 2 ekzemplerojn de ĉiu libro k. c.

Steleto signifas: Aĉetebla ĉe „Nova Tempo“, Wien.

***Schröder, Joh., L. K.:** Kleines Esperanto - Wörterbuch, Esperanto-Deutsch und Deutsch-Esperanto. Wien 1922, 13×18 cm, 64 paĝoj.

Eldona Societo „Nova Tempo“, klopodante doni almenaŭ por la unuaj bezonoj sufiĉan helpilon, noveldonis la konatón vortaron de la L. K.-ano J. Schröder en nova plaĉa vesto. Ĝi certe sufiĉos, ĝis eliros la grandaj vortaroj.

***Bischitzky, Dr. Adolf.** Esperanto-Übungsbuch mit Wörterverzeichnis und grammatikalischem Anhang. Prag-Wien-Leipzig 1922. Verlag von A. Haase. 15½×23 cm, 110 paĝoj.

Ĉi-tiu grava verko, bedaŭrinde ne sen eraroj, estos en nia proksima numero detale recenzata. La prezo de ĉk 15.— malobligas la vendadon en Aŭstrujo.

***Bennemann Paul** (kolektis kaj prilaboris). Tra la mondo. Internacia legolibro. I^a parto: Por komencantoj. Kun multaj bildoj kaj muziknotoj. Ferdinand Hirt & Sohn, Esperanto-Fako, Leipzig.

Perfektemuloj ĝoje salutos ĉi-tiun zorgoplene faritan libron. Ordigitaj laŭ 6 ĉapitroj kaj ornamitaj per artaj bildoj la plej diversspecaj legaĵoj: Proverboj, aforismoj, interesaĵoj el la vivo kaj sciencoj, fabeloj, fabeloj kaj rakontoj, ŝercaĵoj, amuzaĵoj por liberaj horoj, kapabligos la legantojn uzi nian lingvon en ĉiuj sferoj. La peniga laboro de la sprita aŭtoro certe estos danke bonvenata de ĉiuj adeptoj de Esperanto.

***Streidt Georg.** Esperanto-Lehrbuch für Volksschulen. Teil I: Unterstufe. Teil II: Oberstufe. Ferdinand Hirt & Sohn, Esperanto-Abteilung, Leipzig.

Per kunlaboro de pedagogiaj lertuloj Esperantistaj, kiaj estas Dro Dietterle kaj Arthur Degen, estiĝis libro, kiu estas tre atendinda por ĉiu instruisto, deziranta la enkondukon de Esperanto-instruado en la lernejojn. Aplikinta la „senperan metodon“, la uzado de la libro postulas lingve kaj metode lertan instruiston kapablan, gvidi la lernantojn, per propra laboro (labormetodo) proprigi al si Esperanton. Ĉiu instruisto nepre havigu al si tiun valorajn, ne nur por studi la metodon, sed ankaŭ por efike propagandi per ĝi en instruistaj medioj. Preso kaj ekstero de la libro estas tre bonaj.

Rzewski Aleksy. Ekzilo, Rememoroj. Kun permeso de la aŭtoro el la pola lingvo Esperantigis Kazimierz Domosławski. Eldonis Laborista Librejo (Księgarnia Robotnicza) Warszawa-Lublin 1922.

Aleksy Rzewski, nuntempe urbestro de Łódź, estinta Łódź'a laboristo dum la revolucio de 1905 kondamnita Siberion, forkuris de tie en 1907 kaj laboradis en diversaj urboj de Francujo kaj Germanlando. El tiuj tempoj devenas liaj tre interesaj rememoroj. — Pro ĝia enhavo kaj ĝia bona flua Esperanto la tradukaĵo estas

tre rekomendinda, precipe al laboristaj rondoj. Espereble baldaŭ sekvos similaj libroj pliriĉigontaj la literaturon de la laboristaro tutmonda.

***Minor Karl.** Deutsche Redensarten in Esperanto. Germana-Esperanta esprimaro laŭ la proverbaro Esperanta de Dro L. L. Zamenhof. Deutsch-Esperanto-Bücherei Nr. 4. Esperanto-Verlag Friedrich Ellersiek, Berlin 1922.

Recenzon ni publikigos en sekvonta kajero de A. E.-R.

***Šupichová Julie.** Esperanto. Mluvnice, Výbor článků a slovník Esperantsko-český. Šolc a Šimáček v Praze, nakladatelská společnost sr. o., 1922.

***Fricke Wilhelm.** Universala Legolibro. Modelaj tradukaĵoj el la tutmonda literaturo kaj originalaĵoj Esperantaj. Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel, G. m. b. H., Berlin 1922.

Treege bonenhava legolibro, kiun ni recenzos.

***Brüggemann K.** Unua legolibreto (Rakontoj, fabeloj kaj popollegendoj) kaj Dua legolibreto (El literaturo, arto kaj scienco). Universala Biblioteko No. 1 kaj 2. Esperanto-Verlag Friedrich Ader, Dresden-A. 27, 1922.

Ne nur bonega Esperantisto, sed ankaŭ admirinda pedagogisto verkis la tekston. La enhavo estas raviga rikoltspecimenaro el la spirita sfero tutmonda. Legenda rondo malfermiĝas: Inter araba, estna, greka, rumana legendoj brilas la al ĉiu Germano karaj figuroj de Genoveva, Gudrun kaj Parzifal; la etnografia horizonto de la leganto plivastiĝas: Amerika laborheroo aperas apud germanaj kaj hebreaj tipoj, Ceylon-moroj kaj kvietismaj pensoj de fiotoj apud prabibliaj kulturbildoj, la itala brilepoko de l'XVI^a ktp. — Entute: legaĵo al ĉiu serioza kursinstruanto tre rekomendinda pro ŝua stilo plejparte modela, eksteraĵo plaĉepraktika kaj modera prezo; uzebla depost la kvara instrumonato.

***Brüggemann K.** Esperanto-Lehrbuch für Schul-, Kursus- und Selbstunterricht. Esperanto-Verlag Fr. Ader, Dresden-A-27, 1922.

Tre ĝojiga aĵo por gvidantoj de tiaj kursoj, kiajn la verkinto mencias en la antaŭparolo: Kursoj, en kiuj estas necese, malrapide kaj facilkompreneble procedi. Tion helpas precipe la tre praktika dispartigo de la lingva materialo en malgrandajn lecionojn laŭ la modelo de la Kursa Lernolibro de Privat.

Tamen ŝajnas al ni, ke laŭ metoda vidpunkto eĉ tiu bona libro estus sukcesige aliformigebla pro ankoraŭ pli prosperiga laboro por la internacia. Estus eble rekomendinda, alĝustigi ĝin pli multe al la du ĉefprincipoj de racia instruo: 1^e Alsentorganigo de la preparolotaj objektaroj kaj 2^e Laŭfacilecprocedo (ankaŭ priaja, ne nur prilingva!). La libro ne malebligas la aplikon de la rekta metodo, kio estas ĝia ĉefdankindaĵo kompare al multaj aliaj.

Butler Montagu C. First steps in Esperanto. A simple textbook for English-speaking beginners. Published privately. Obtainable from The British Esperanto Association (incorporated) London, 17, Hart street, W. C. 1., 1922.

Facila lernolibro de Esperanto por infanoj kaj komencantoj anglalingvaj. Rezulto el 15-jara sperto pri publika instruado de Esperanto al klasoj diversspecaj, la libro speciale meritas atenton de ĉiaj kursgvidantoj.

Kuźma O. „Esperanto“. Gramatyka w 5 lekcjach. Nakładem Erny Zimandowej w Kołomyi, Ul. Kościuszki 35, 1922.

***Aders Esperanto-Werbeblatt Nr. 1.** Lernt die Welthilfs-sprache Esperanto! Esperanto-Verlag Friedrich Ader, Dresden-A-27, 1922.

***Literatura Mondo.** Monata revuo por literaturo kaj arto aperis en Budapeŝt. Arte sur luksa papero presita, en formato 23×30 cm, minimume 20 paĝa.

Io tute novspeca, aparta, ege kuraĝa en tia tempo. Ĉu necese, ĉu ne anstataŭigeble per samcela aldono al ET? — Literaturo kaj arto — ambaŭ estas io tutesence malsama ol praktiko, ambaŭ postulas plej sendependan laboreblecon, kiu en kadro de principe alicela revuo certe ne trovas tian senliman liberecon, konstante pli altenevoluigan, kian ili nun trovas per L. M. Tial ni salutu la novan entreprenon kiel bonegan ĝuigan kompletigon al ET. „Nova Tempo“ akceptis, funkcii por Aŭstrujo kiel abonejo kaj laŭpeto donos pluajn informojn.

Internacia Scienca Revuo. Oficiala organo de Internacia Scienca Asocio. 1922, Kajereroj 1—3, 15¹/₂×24 cm, 40 paĝa volumeto.

Fine ĝi estas aperinta, la por nia movado tiel grava, por nia propaganda tiel utila, por nia lingvo tiel necesa revuo. Ĝia plej grava karaktero nuntempa estas la pri-Esperanta. Do, ankaŭ nescienculaj Esperantistoj trastudos ĝin kun plej granda profito kaj tial ŝajnas al ni, almenaŭ dum la tempo, kiam la revuo sin apogas al nur malgranda aro de veraj scienculoj, per ĝi efike propagandantaj nian lingvon en tiaj medioj, ke ankaŭ nescienculoj laŭpove abonu kaj abonigu ĝin, por ke ĝi evoluu kaj plibonigu, fariĝonta tiamaniere pure per-Esperanta grava helpilo de la tutmonda sciencularo. Aŭstrujanoj kiuj sin interesas pri I. S. R. trovas detalojn ĉe Eldona Societo „Nova Tempo“, Wien, VI., Mollardgasse 55.

La Viena Internacia Foiro.

Same kiel multaj foiroj eksterlandaj ankaŭ la direkcio de la Viena foiro decidis denove eldoni prospekton esperantlingvan por la 4^a foiro, okazonta en printempo de la jaro 1923^a. Ĉiu komercisto, uzante la neutralan lingvon Esperanto, postulu de la Foiro-Direkcio en Vieno-Aŭstrujo tuj la esper. katalogon de la printempa foiro, raportu pri ĝi en la gazetoj de sia lando transdonu ĝin al konatulo komerca, kiu povus esti aĉetanto por la fabrikantoj aŭ eksportistoj en Aŭstrujo.

Esperanto-propagando.

Por ebligi la taskojn de la E.-Delegitaro en Wien la Esperantista Eldona-Societo Nova Tempo helpas per ĉiuj fortoj. Nia laboro en la lastaj 4 monatoj de ĉi-tiu jaro postulis oferon de pli ol K 4,000.000.— kaj ni kore dankas al niaj amikoj, kiuj alportis partojn de la necesa sumo, dume aliaj ankoraŭ atendas kaj eble eĉ dubas, ĉu vere estas necese, tuj aliĝi al tiu rondo de la subtenantoj.

Donacoj venis de samideanoj: Dro Dietl-Graz K 5.000.—, Hoschek K 2.000.—, Klein K 5.000.—, Kooperativo eldona K 10.000.—, Polgardi K 5.000.—, Tramvojistoj K 40.000.—, de E.-instruantoj: Braun K 20.000.—, Čech K 5.000.—, Deistler K 10.000.—, Gabauer K 5.000.—, P. Meštan K 5.000.—, Schade K 56.000.—, Schamanek K 25.000.—, Sikor K 60.000.—, Sinner K 65.000.—, Dro Sós K 10.000.—, Ultmann K 5.000.— = K 333.000.—; al ĉiuj danku la Esperantistaro.

Sciigo de la redakcio.

Per numero 2^a de AER ni plenumas nur la plej urgajn taskojn, raportante pri kongresaj, organizaj kaj instruaj aferoj. Ankaŭ pri ricevo de libroj, gazetoj kaj mondonacoj ni atestas. Numero 3^a raportos pri detaloj de la societa vivo Esperantista kaj instruaj sukcesoj en Aŭstrujo. —

Redakcie finita la 10^{an} de Decembro 1922.

In neuem Kleide erschien soeben :

J. Schröder, L. K.

**K l e i n e s
E s p e r a n t o -
W ö r t e r b u c h**

E s p e r a n t o - D e u t s c h

und

D e u t s c h - E s p e r a n t o

Preis K 3000.—.

Ein billiges, praktisches Hilfsmittel für jeden Anfänger.

Verlag Nova Tempo, G. m. b. H.,
Wien, VI., Mollardgasse 55.

Freunde!

Wer seinen Bedarf an Büchern, Zeitungen, Werbeschriften, Marken, Abzeichen, Bildkarten usw. im Verlag und Buchversand

**Nova Tempo, G. m. b. H., Wien,
VI., Mollardgasse 55,**

kauft, der unterstützt am besten die Esperantobewegung. Keine andere Stelle leistet für Esperanto in Wien und Oesterreich soviel wie Nova Tempo. Nur der Zusammenschluß aller Kräfte ohne Eigennutz verbürgt den vollen Erfolg. Vorzugspreise für solche Esperantisten, welche Werbearbeit leisten. — Sendet Adressen von neuen Anhängern oder Förderern.

Eldonisto: Verlag Nova Tempo, Ges. m. b. H., Wien, VI., Mollardg. 55.
— Redaktanto respondeca: Franz J. Schade. — Presisto: Gesellschafts-Buchdruckerei Brüder Hollinek, Wien, III., Steingasse 25.